

Riigi andmete hetkeseis



Kuldar Aas

Andmehalduse programmijuht

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium



MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Andmepõhine riik

Kujundada Eestist andmete väärindamise ja targa kasutamise toel juhtiva andmemajanduse ja avaliku halduse kvaliteediga riik maailmas.

Inimeste heaolu

Avaliku halduse kvaliteet

Ettevõtete tootlikkus

Andmed tööle: tõhustame riiki ja majandust

Eesti riigikorraldus ja majandus toimib andmepõhiselt ja tagatud on selle kestlik areng – Eesti on maailma suurima andmemajanduse osakaaluga riik.

Tehisintellekt igas nurgas: riigis ja ühiskonnas

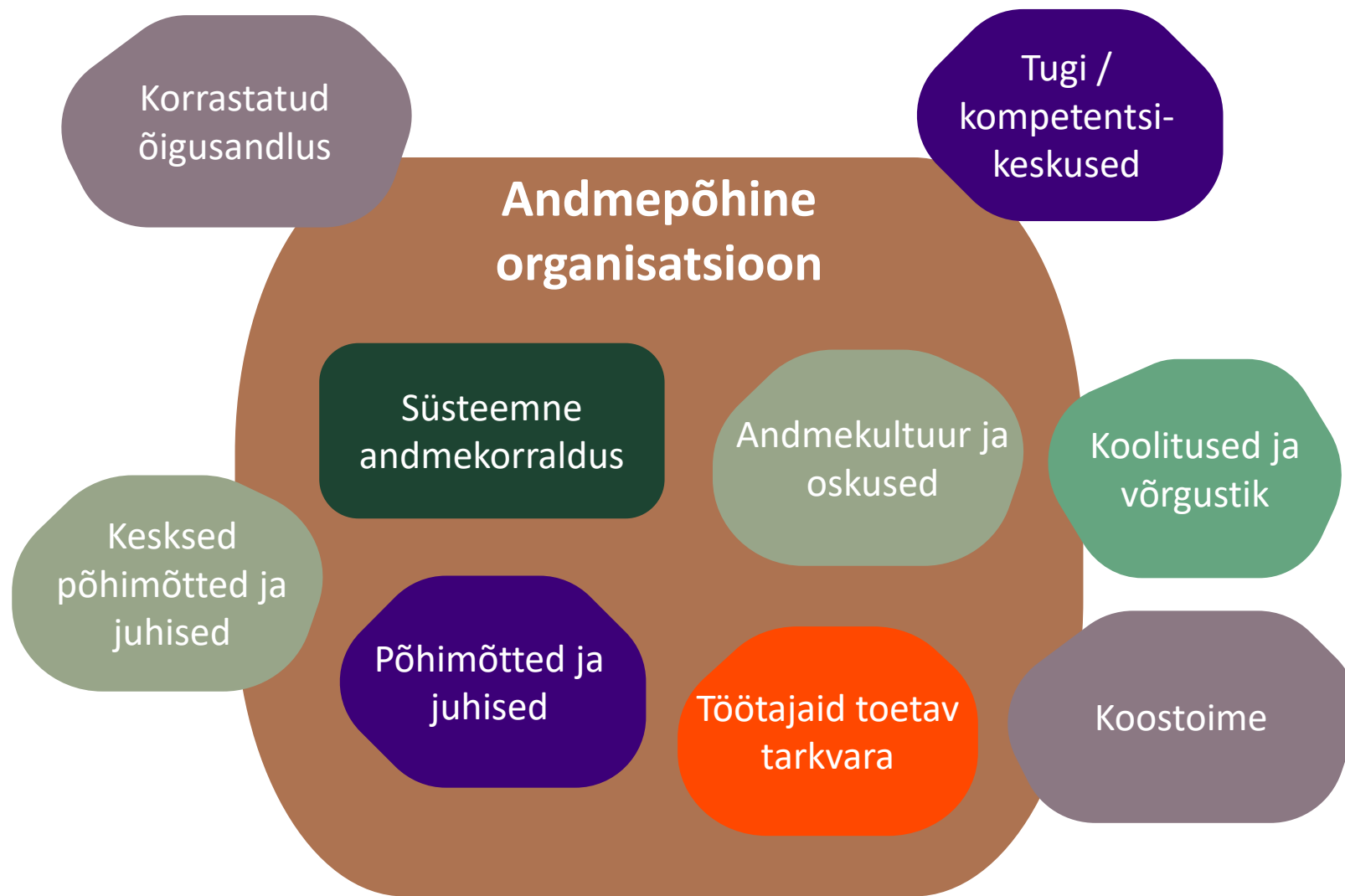
Nii erasektor kui ka riigikorraldus on tehisintellekti poolt rikastatud – Eesti on juhtiv tehisintellekti rakendaja maailmas.

Inimese heaks: andmete ja tehisintellekti inimkesksus ja usaldusväarsus

Andmekorraldus ja tehisintellekti kasutamine riigis on inimkeskne ja usaldusväärne – digilahendused on turvalised, tagavad inimeste õiguste kaitse ning säilib üldine usaldus Eesti digiriigi suhtes.

*Andmete tegevuskava
2024-2025*

*Tehisintellekti tegevuskava
2024-2026*



Parimate praktikate jagamine

- + Riigi andmete võrgustik (600+ liiget)
 - + Regulaarsed veebinarid (andmehaldus, andmete taaskasutus, kratid avalikus sektoris)
 - + Info uute juhiste, ürituste, koolituste jm kohta
 - + Liitumiseks kirjuta andmed@mkm.ee!
- + Regulaarsed üritused
 - + Kratitreff, Avaandmete Foorum, Andmelaager
 - + Häkatonid, mõttetalgud
- + <https://www.kratid.ee/>
- + <https://www.youtube.com/@kratid3779>



Teadlikkus, oskused ja kompetentsid

+ Digiriigi Akadeemia

- + 20+ tasuta digiteemalist e-koolitust!
- + andmekirjaoskus, andmete avaldamine, andmehaldus, andmekvaliteet, kratid, ...
- + <https://digiriigiakadeemia.ee/>

+ Klassiruumikoolitused ja valdkonna tutvustused

- + ärianalüütiku koolitus, andmeanalüüs, andmekirjeldused ja RIHAKE, krattide rakendamine, ...
- + andmeloengud juhtidele ja otsustajatele



Praktiline tugi

+ „Andmete kompetentsikeskus“

- + Kratitoe portfelli: andmeanalüüsi, -teaduse ja usaldusväärse andmetöötamise tugi (MKM, AKI, JUM, RIA; <https://www.kratid.ee/kratitoe-portfell>)
- + Andmekirjelduse ja –kvaliteedi praktiline tugi (STAT, andmehaldus@stat.ee)

(HOMMIKU)SEMINAR



45-90 min

Sihtgrupp: andmemajandusest, andmeanalüütikast, tehisintellektist, andmehaldusest ja andmete valdkonnast huvitatud asutused

Sisu: anname lühilülevaade andmete valdkonna arengust, eesmärkidest, olulistest tegevustest, saadavast väärtusest, rakendatud kratiprojektidest, senistest kogemustest ja pakutavast toest

Strateegiline kasu: kratiteadlikkuse tõus, tegevuste tõhusam planeerimine

TEHISINTELLEKTI ARENAMISE SEMINAR



45-90 min

Sihtgrupp: kratiprojekti algatamisest huvitatud asutused, kes sooviksid ülevaadet tehisintellekti projekti eripäradest

Sisu: tutvustame kratte läbi projekti elukaare, et asutusel tekiks arusaam, millest alustada, millised on tehisintellekti projekti eripärad, eeldused ja võimalikud riskid

Strateegiline kasu: kratiteadlikkuse tõus, baasvõimekuse loomine, tegevuste tõhusam planeerimine

AJURÜNNAK



1 päev

Sihtgrupp: asutused, kes soovivad põhjalikumalt hinnata, kas kratte oleks võimalik asutuse eesmärkide saavutamiseks kasutada

Sisu: kaardistame koos asutusega teenused ja analüüsime andmeid, mis on eduka kratiprojekti eelduseks; hindame projekti realiseerimise tõenäosust, riske ja saadavat kasu

Strateegiline kasu: eelduste loomine, baasvõimekuse loomine, projektide esmane valideerimine

SÜVATÖÖTUBA



1-3 päeva

Sihtgrupp: kratiprojekti ideega asutused, kes soovivad koos valdkonna ekspertidega oma ideed põhjalikumalt analüüsida ja ette valmistada projekti selle elluviimiseks

Sisu: analüüsime koos asutusega andmeid ja tehisintellekti rakendamise võimalusi süvitsi ühe konkreetse teenuse vaates ja oleme abiks projektikava koostamisel

Strateegiline kasu: eelduste loomine, riskide maandamine, baasvõimekuse tõstmine, projekti tehniline ja juriidiline valideerimine, projektiplaani kokkupanek

ALGORITMI MÕJUHIINANG



45-90 minutit

Sihtgrupp: asutused, kes on rakendamas krati- või andmeteaduse projekti ja soovivad projekti erinevatest aspektidest hinnata ning saada mõjuhinnangu abil soovitusi ja tagasisidet

Sisu: hinnang kratiprojekti mõjule, riskidele, sisendandmetele ja nende kvaliteedile, soovitusid ja tagasisidet, et kratti rakendataks kooskõlas haldusõiguse aluspõhimõtetega

Strateegiline kasu: eetilise ja vastutustundliku andmetöötamise tagamine, kratiivõimekuse tõstmine, projektide tulemuslik realiseerimine

ANDMEPANEEL



2-3 tundi

Sihtgrupp: asutused, kes on rakendamas kratiprojekti ja soovivad koostöös nõuandva koguga kavandatud valideerida ning saada tagasisidet

Sisu: ekspertide kogu aitab hinnata nii planeeritava kui ka juba käimasoleva projekti võimalikke riske, mis seostuvad isikuandmete kaitse või laiemalt andmete kasutusega.

Strateegiline kasu: eetilise ja vastutustundliku andmetöötamise tagamine, andmevahetuse, andmehalduse ja -eeltöötamise osas kompetentside tõstmine

Eesti hetkeseis maailmas

1.

Andmemajanduse
osakaaluga riik Euroopas –
10,5%

3.

OECD OURdata indeks
(avatud, kasulikud ja
taaskasutatavad andmed)

5.

Euroopa Liidu avaandmete
küpsustase

95%

OECD andmepõhine avalik
sektor

2.

Andmevaldkonna
küpsustase

17.

TI rakendamine ühiskonnas ja
valdkonna juhtimine

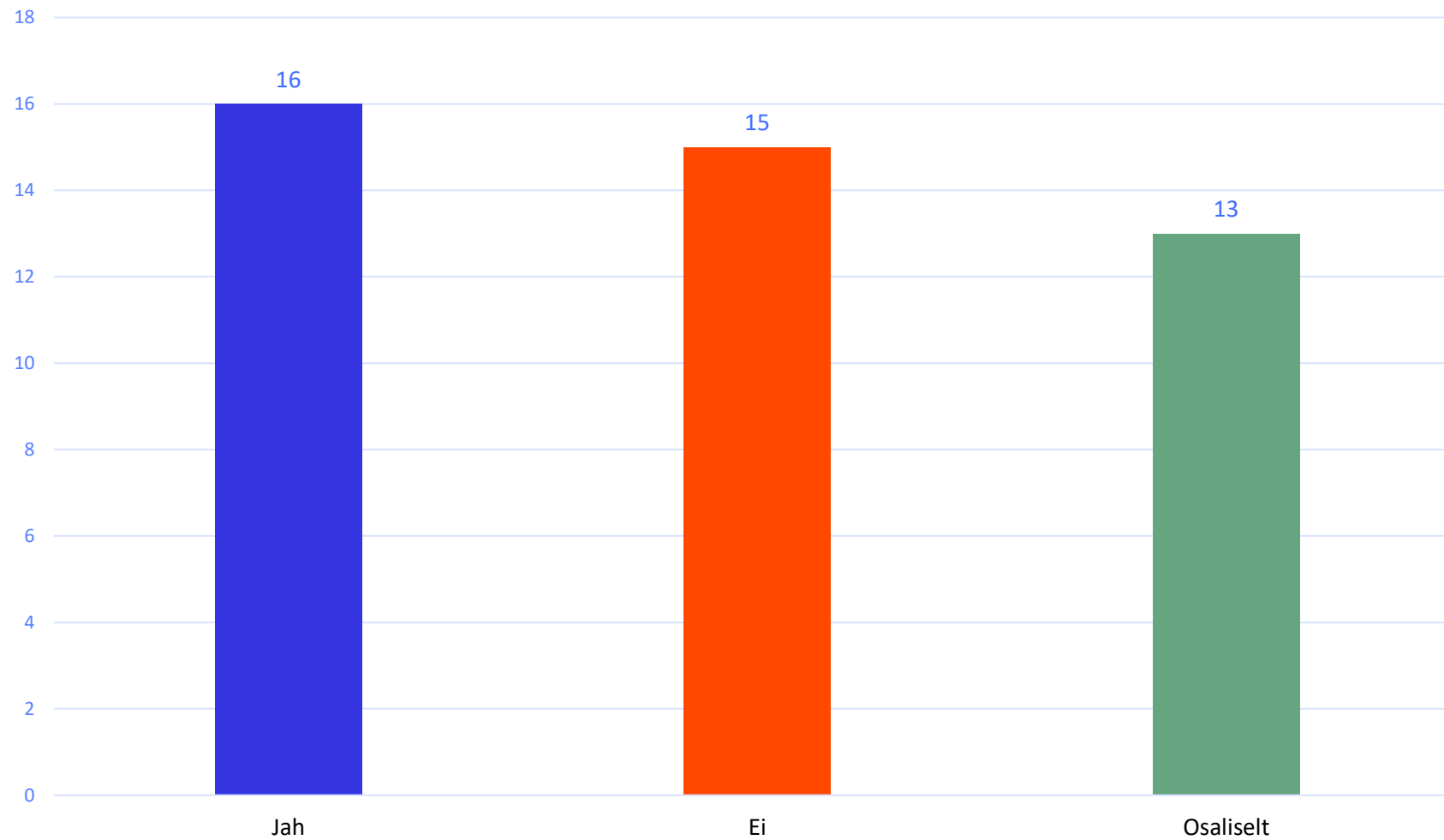
2.

Global Data Barometer
indeks

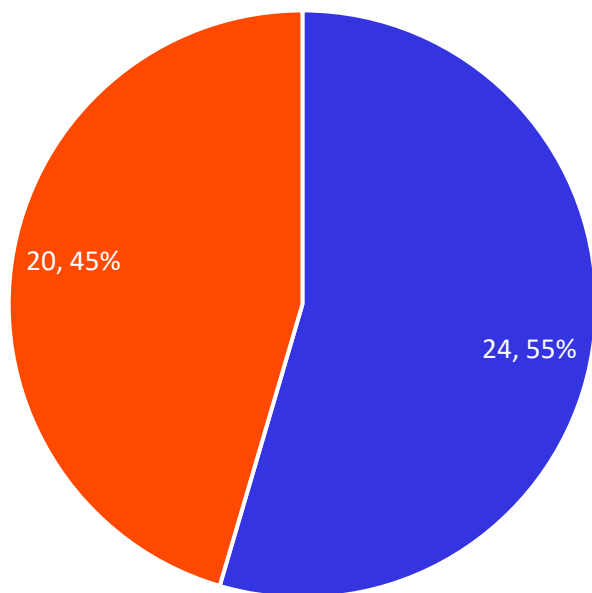
8.

DESI Human Capital

Kas asutuses on määratletud andmete valdkonna eest vastutav(ad) isik(ud) :

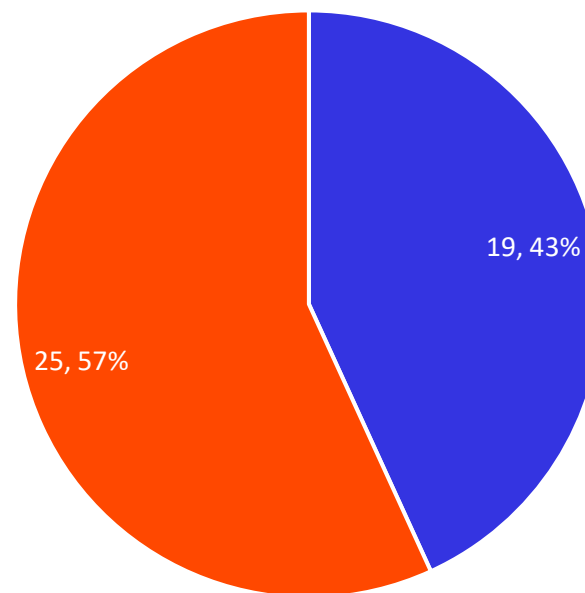


Kas andmete valdkonna lähiaastate (kuni 3 aastat) eesmärgid ja tegevused on määratletud?



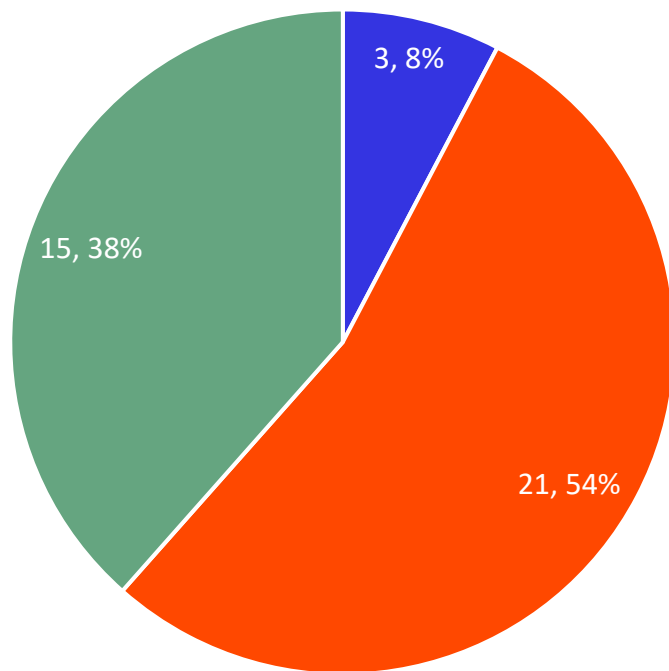
■ Jah ■ Ei

Kas andmete valdkonna pikaaegsed (4+ aastat) eesmärgid ja põhimõtted on määratletud?



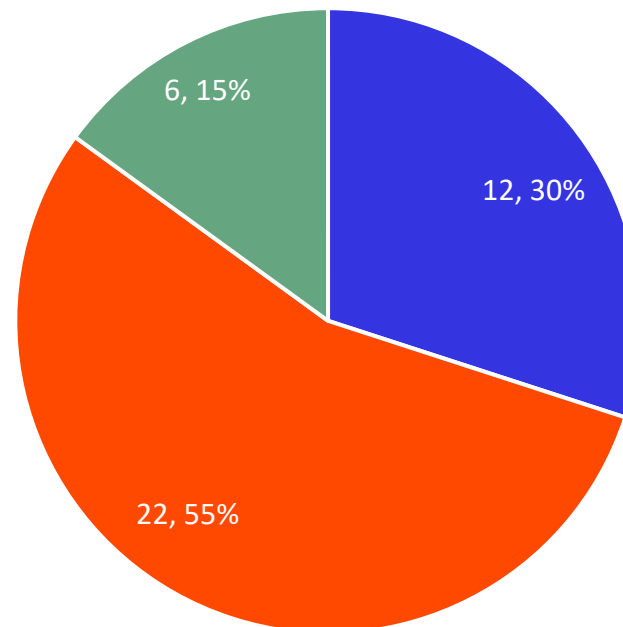
■ Jah ■ Ei

Kas asutus on kõik juurdepääsupiiranguteta andmed teinud koos kirjeldustega kättesaadavaks avalikustatud teabevaras (vastavalt AvTS §29 lg 6)?



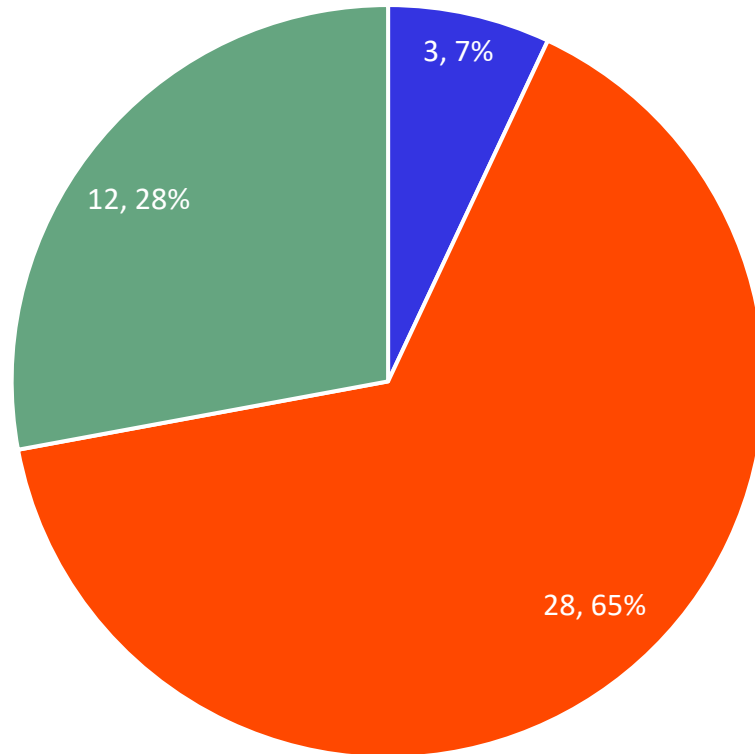
■ Jah ■ Ei ■ Osaliselt

Kas asutus vaatab regulaarselt (vähemalt iga-aastaselt) üle ja vajadusel täiendab kõik avalikustatud teabevaras avalikustatud andmestikud ning nende kirjeldused?



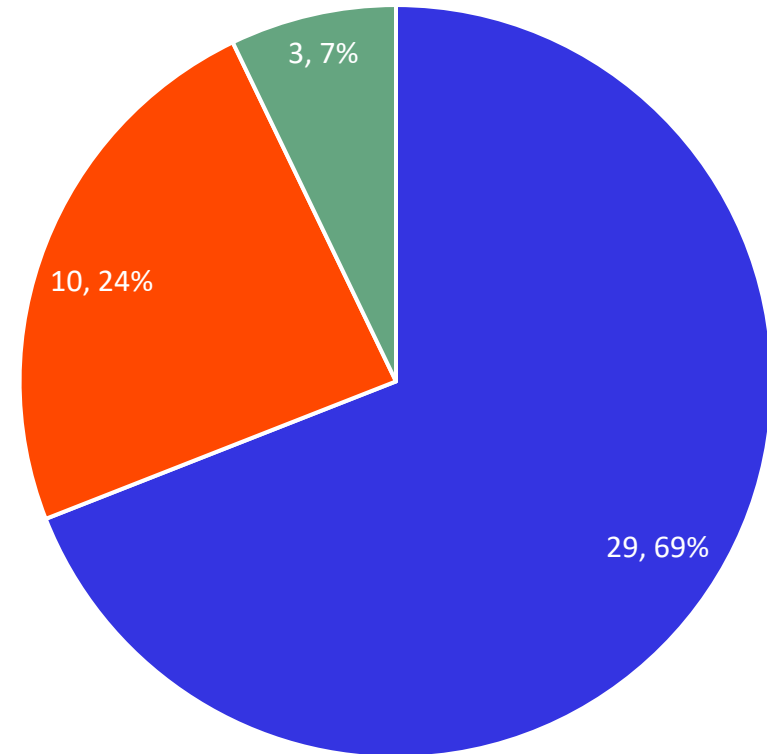
■ Jah ■ Ei ■ Osaliselt

Kas kõigis asutuse andmekogudes ja infosüsteemides on rakendatud andmekvaliteedi taseme mõõtmise?



■ Jah ■ Ei ■ Osaliselt

Kas andmekvaliteediga seotud probleemide tuvastamisel viiakse läbi juurpõhjuste analüüs?



■ Jah ■ Ei ■ Osaliselt

Peamised väljakutsed

Andmeid on raske väärintada nii era- kui avalikus sektoris

Puudu ~12 200 kompetentsidega andmetega seotud rolli, sh. keskvalitsuses ~400

Andmete taaskasutusse andmine puudulik

Taaskasutajate vajadusi kaardistab viiendik riigiasutusi, andmete ajakohastust jälgib 43%, 36% riigiasutusi on avaandmed kättesaadavaks teinud

Andmete ebaühtlane kvaliteet

Tänane valdkonna tase on reaktiivne ehk andmekvaliteediga süsteemselt ei tegeleta ning on oluliseks väljakutseks

Puudulik seos teenuste ja infosüsteemide arendamisega

30% riigiasutustest mõtlevad teenuste arendamisel läbi andmete haldamise, kogumise ja kasutamise ning 39% arvestavad sellega infosüsteemide arendamisel

Puudulik valdkonna juhtimine

Vähem kui pooltes riigiasutustes on määratud andmete eest vastutav isik, eesmärgid on määratud pooltel riigiasutustel

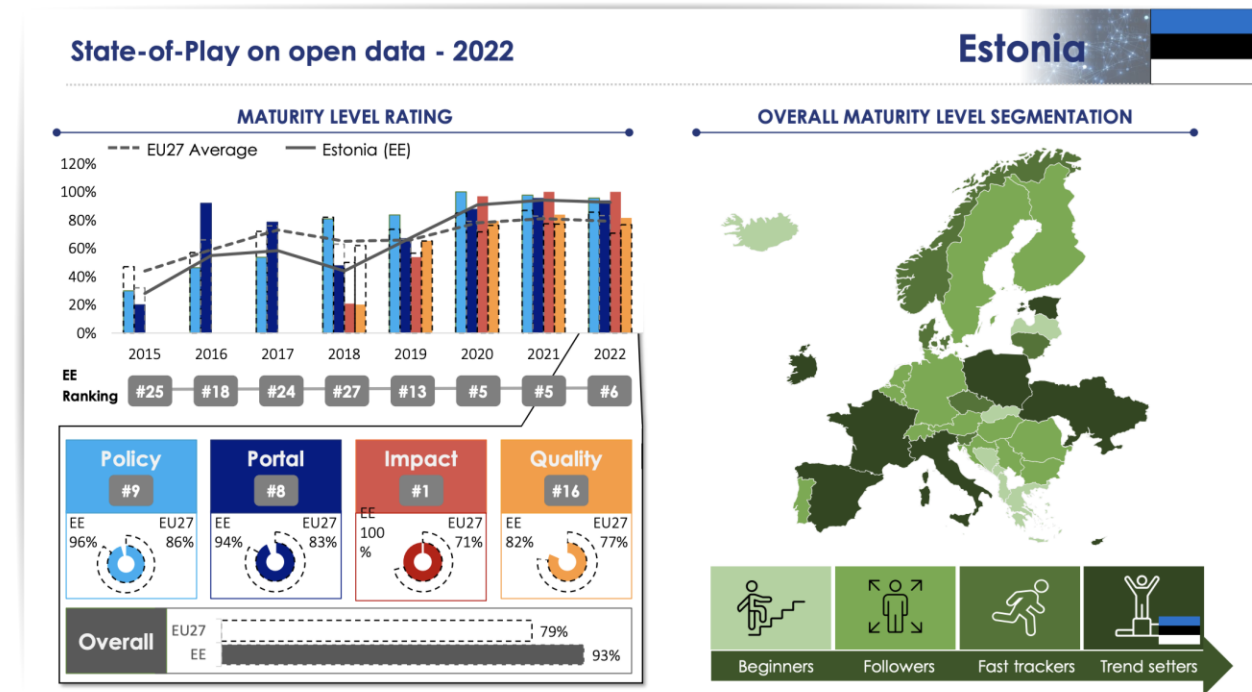
Andmeid ei hallata varana

Vaid 8% riigiasutustes on juurutatud andmekirjelduse standard, 28% asutustest on kaardistatud andmed, põhiandmeid kirjeldanud ja kaardistanud 36% asutustest

Avaandmed

- + Avaandmete kättesaadavuse ja taaskasutuse tase on viimastel aastatel oluliselt tõusnud!
- + Tallinn ja Tartu on avaandmete avalikustamises paremad enamusest riigiasutustest

NB! Ootame (endiselt) digiteerimis- ja muude andmete taaskasutust parandavate projektide ettepanekuid!



Andmeüksuste küpsuse hindamine

Standardne kompetentside ja tegevuste mudel



Andmeüksuste kontrollnimekiri



Andmeküpsuse hindamise metoodika



Andmetervise juhtimislaud



Tulevikukindla andmemajanduse ökosüsteem

Teadus-arendusprojekti eesmärk on töötada välja tulevikukindla ja usaldusväärse andmemajanduse ökosüsteemi mudel.

Otsitakse vastust kolmele põhilisele küsimusele:

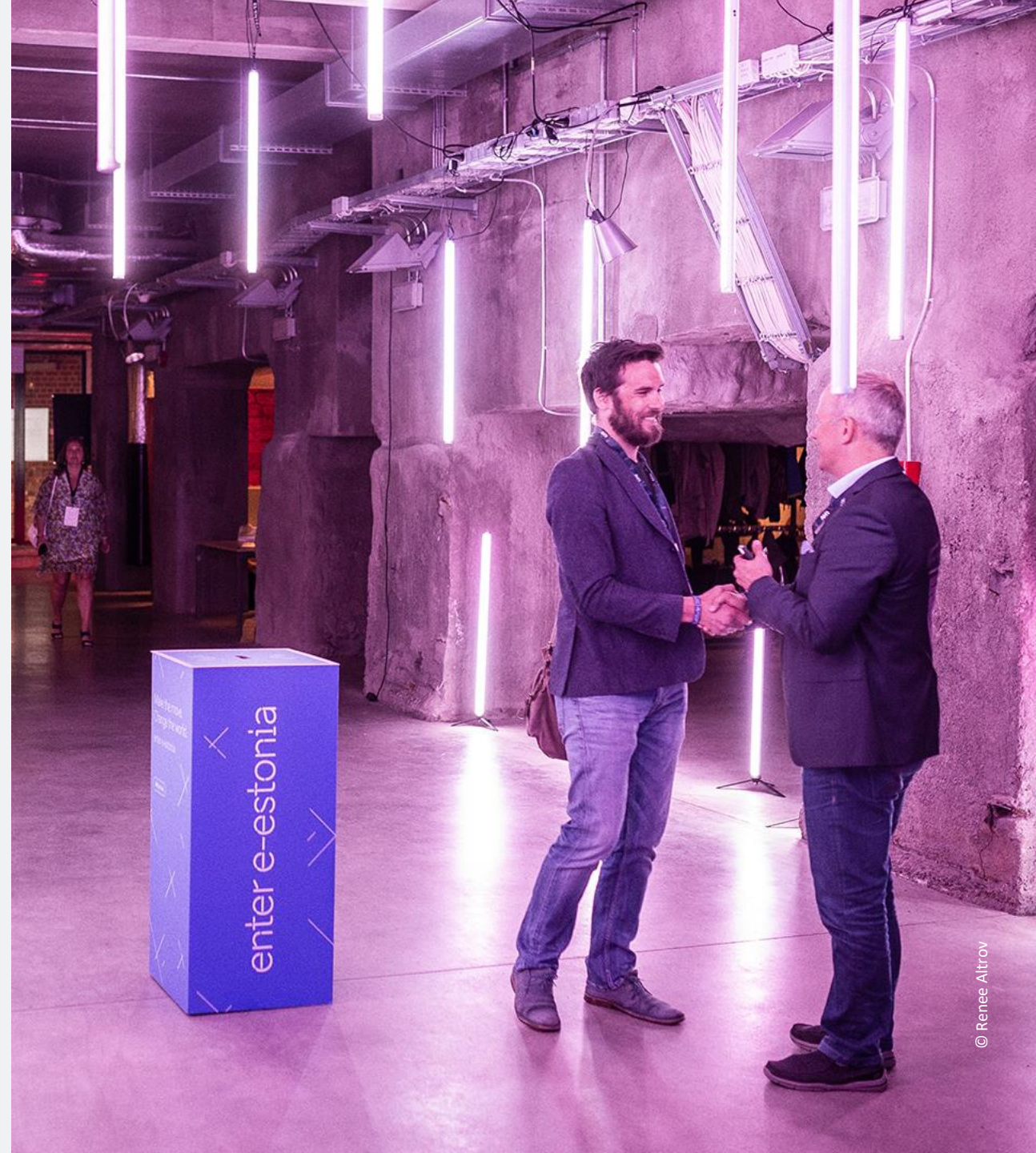
Milline on tulevikukindel üleriigiline andmemajanduse ökosüsteemi mudel ja taristu?

Millised on andmete väärimise tulevikukindlad mudelid, mis suurendavad ja tagavad andmete turvalisuse, haldamise ja taaskasutamise pikas perspektiivis?

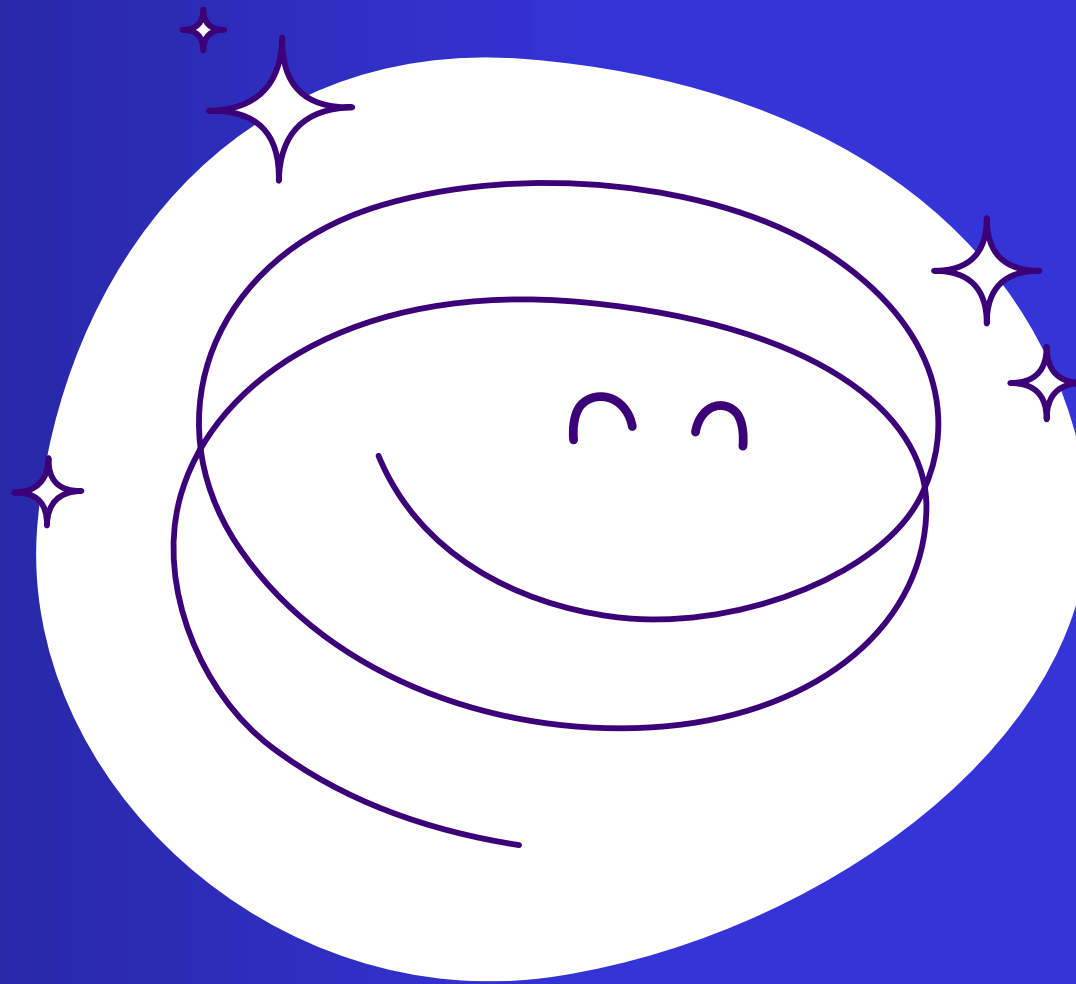
Milline on tulevikukindel andmete terviklikkuse ja konfidentsiaalsuse mudel?

Alamprojektid

- + Sünteetilised andmed (palgaandmed, sõidukiregister)
- + Inimese digitaalne kaksik
- + Toimetulekutoetuse määramise (uudse) metoodika väljatöötamine, andmete alusel abivajaduse tuvastamine ja vajaduspõhine toetuse maksmine



Aitäh!



www.kratid.ee

avaandmed.eesti.ee

kuldar.aas@mk.m.ee

andmed@mk.m.ee